

Broedvogels in de Regio Rijnmond: jaarverslag 2019

verslag, 12 juni 2020

Samengesteld in opdracht van DCMR
Milieudienst Rijnmond, door Sovon
Vogelonderzoek Nederland.

COLOFON

Dit verslag is samengesteld in opdracht van DCMR Milieudienst Rijnmond
Samenstelling: André van Kleunen met medewerking van Dirk Zoetebier en Erik van Winden
Contactpersoon opdrachtgever: mevrouw K. Groen

© Sovon Vogelonderzoek Nederland 2020

Sovon Vogelonderzoek Nederland
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
e-mail: info@sovon.nl
website: www.sovon.nl

Niets uit deze notitie mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Sovon en/of de opdrachtgever.

Inhoud

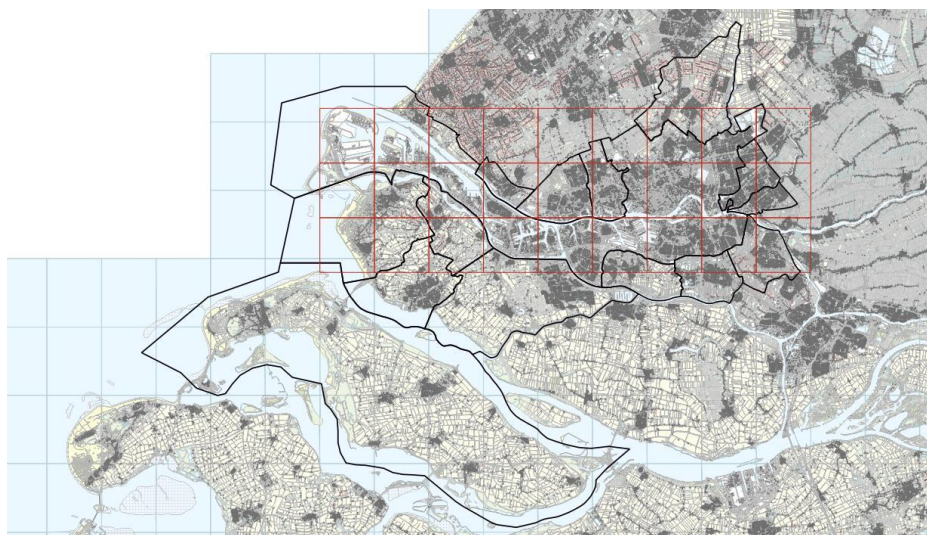
Broedvogels in de Regio Rijnmond: jaarverslag 2019	1
Inhoud.....	3
1. Inleiding	4
2. Materiaal & methoden.....	4
2.1. BMP-indexen	4
2.2. MUS-indexen.....	5
2.3. Aantallen Lepelaar en Visdief	6
3. Resultaten.....	6
3.1. BMP-indexen	6
3.2. MUS-indexen.....	10
Referenties.....	14
Bijlagen	15
Bijlage 1. Soortgroepen en bijbehorende soorten BMP Regio Rijnmond.....	15
Bijlage 2. Soortgroepen en bijbehorende soorten MUS Regio Rijnmond.....	16

1. Inleiding

Dit verslag is opgesteld in opdracht van DCMR Milieudienst Rijnmond en beschrijft de tot en met 2019 bijgewerkte trends van vogelgroepen en de soorten Lepelaar en Visdief voor de Milieumonitoring Regio Rijnmond.

Tussen 2000 en 2006 werden jaarlijks ten behoeve van de Milieumonitoring Regio Rijnmond de aantalsontwikkelingen gevolgd van vier soorten broedvogels uit de voornaamste terreintypen die in de Rijnmond voorkomen (Aarts & Zoetebier 2007). In 2008 is besloten om over te stappen op het volgen van de aantalsontwikkelingen van soortgroepen die horen bij de belangrijkste terreintypen in de Regio Rijnmond (van Kleunen 2008). Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de telresultaten van broedvogelmonitoringplots (BMP-plots) gelegen in het onderzoeksgebied. Voor het volgen van de trends van broedvogels van bebouwd gebied wordt gebruik gemaakt van het in 2007 gestarte Meetnet Urbane Systemen (MUS).

Sinds 2017 is de begrenzing van de Regio Rijnmond is veranderd. In de jaren daarvoor werd met een begrenzing op basis van atlasblokken (5x5 km) gewerkt, die Rotterdam en het havengebied besloeg. Hoewel nu kleine delen buiten de begrenzing vallen is het gebied vooral fors uitgebreid, met een deel van de Hoekse Waard en met Goeree-Overflakkee inclusief delen van de Grevelingen en het Haringvliet (figuur 1.1).

Figuur 1.1. Huidige begrenzing (sinds 2017; zwart) en oude (rood) gebruikt voor de begrenzing van de Regio Rijnmond in de analyse van de broedvogeltrends.

2. Materiaal & methoden

2.1. BMP-indexen

Sinds 1984 worden de populaties van algemene en schaarse broedvogels gemonitord met het Broedvogel Monitoring Project (BMP), georganiseerd door Sovon in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek. Jaarlijks wordt in een groot aantal steekproefgebieden (meer dan 2000) een vaste selectie van soorten geïnventariseerd met behulp van de uitgebreide territoriumkarteringsmethode. De interpretatie van waarnemingen is

gestandaardiseerd en wordt uitgevoerd volgens de criteria in de BMP-handleiding (Vergeer *et al.* 2016).

Voor deze opdracht zijn de aantalsveranderingen van de vogelgroepen van open water, riet, weide en akker, struweel en jong bos en opgaand loofbos geanalyseerd. Daarvoor zijn de telgegevens (aantallen territoria of broedparen) van deze vogelgroepen in proefvlakken in de Regio Rijnmond (figuur 1.1) geselecteerd. Dit resulteerde in een dataset met in totaal 201 proefvlakken, die sinds 1990 in minimaal twee jaren zijn onderzocht en dus gebruikt kunnen worden voor de trendberekeningen. Het aantal per jaar onderzochte plots ligt tussen 85 en 132, met in de laatste tien jaren 108-132 plots. Dit is fors meer dan het aantal plots in de oude begrenzing van de Regio Rijnmond (34-40 proefvlakken; van Kleunen 2016). Het is wel zo dat het aantal plots per soort wisselt. Dit heeft te maken met het plotype (in sommige plots wordt alleen een selectie van broedvogelsoorten geteld) en natuurlijk met het voorkomen van soorten. Ten opzichte van vorig jaar zijn van aantal plots aanvullingen binnengekomen en/of is de set van getelde soorten en de jaren waarin ze wel en niet zijn geteld verbeterd/gecorrigeerd. Van sommige soorten is het verloop van de aantalsindexen hierdoor wat veranderd.

Voor de soorten die horen bij de genoemde groepen en waarvan voldoende data zijn (bijlage 1) zijn de lange-termijn trends en jaarindexen berekend met loglineaire poissonregressie, zoals geïmplementeerd in het programma TRIM (van Strien & Verstrael 1996, Pannekoek & van Strien 1998). Per soort zijn in serie drie modellen gedraaid: een model waarbij wordt aangenomen dat er geen tijdseffect is (model 1; geen knikpunten, geen hellingshoek; indien wel een tijdseffect, dan door naar model 2), een lineaire trend model (model 2; geen knikpunten, wel een hellingshoek; doet uitspraak over lineaire trend) en een model waarbij indexen per jaar worden berekend (model 3; knikpunt per jaar; geeft indexwaarden). Verder is TRIM gedraaid zonder co-varianten (trends zijn per deelbiotoop afzonderlijk berekend), met overdispersie aan en seriële correlatie uit.

De BMP indexen zijn berekend voor de periode 1990-2010. De afzonderlijke indexen van alle soorten die bij een vogelgroep horen zijn geometrisch gemiddeld; dit levert de groepsindex op. De reeks indexen is gebruikmakende van TRIM statistisch getoetst, waarbij zowel de trend over de hele tijdreeks 1990-2019 als die over de laatste tien jaren wordt berekend. Ter vergelijking is van de vogelgroepen ook de landelijke trend tot en met 2018 (2019 is nog niet beschikbaar) weergegeven.

2.2. MUS-indexen

Het in 2007 gestarte Meetnet Urbane Systemen (MUS) richt zich op het volgen van de aantalsontwikkelingen van broedvogels in bebouwde gebieden. Dit meetnet maakt gebruik van punttellingen die zijn uitgevoerd in de periode april-juli op 8-12 willekeurig gekozen telpunten binnen een postcodegebied. Voor een uitgebreide toelichting op de achtergrond en methodiek wordt verwezen naar van Turnhout (2006) of onze website (<http://www.sovon.nl/nl/content/meetnet-urbane-soorten-mus>).

Dit meetnet is afhankelijk van de inzet van vrijwilligers, die zich via onze website kunnen aanmelden en hun telresultaten kunnen doorgeven. Telgebieden zijn bruikbaar voor de indexberekening als ze in minimaal twee jaar zijn onderzocht. In de gehele periode 2007-2019 zijn in totaal 648 punten minimaal één keer onderzocht, maar 434 telpunten zijn in meer dan één jaar geteld. Dit is meer dan het aantal dat vorig jaar werd gerapporteerd (van Kleunen 2019).

De indexen voor afzonderlijke soorten zijn net als de BMP-indexen berekend met TRIM (paragraaf 2.1). Vervolgens zijn deze indexen van afzonderlijke soorten omgerekend naar groepsindexen voor soorten van bebouwing, stedelijk water en stedelijk groen (bijlage 2) door het geometrische gemiddelde te berekenen. Soorten zijn meegenomen in deze berekening als ze op minimaal 50 telpunten minimaal één maal zijn vastgesteld.

In 2019 zijn 217 telpunten onderzocht, wat iets meer is dan in 2018 toen 210 telpunten werden onderzocht. 29 telpunten zijn in 2019 voor het eerst onderzocht (en doen dus nog

niet mee in de indexberekening). De huidige telgebieden liggen tamelijk verspreid over het bebouwde gebied in de Regio Rijnmond, in en rondom Rotterdam en ook op de Zuid-Hollandse Eilanden.

2.3. Aantallen Lepelaar en Visdief

Deze twee soorten worden onderzocht in de Kolonievogeltellingen van Sovon (<http://www.sovon.nl/nl/content/kolonievogels>). Er is een overzicht gemaakt van de aantallen broedparen in de onderzochte kolonies in de periode 1990-2019 in de Regio Rijnmond. Met behulp van TRIM is een trendbeoordeling gedaan (paragraaf 2.1). Ter vergelijking zijn in de resultaten de indexwaarden voor deze soorten voor heel Nederland opgenomen. Deze zijn beschikbaar voor de periode 1990-2018.

3. Resultaten

3.1. BMP-indexen

In tabel 3.1 worden de indexwaarden van de vogelgroepen weergegeven, alsmede de statistische beoordelingen van de trends. Per terreintype worden de ontwikkelingen van de bijbehorende vogelgroepen toegelicht. Veel toelichtende informatie over aantalsontwikkelingen is ontleend aan de jaarlijkse broedvogelrapporten van Sovon (Vergeer *et al.* 2018), de *Avifauna van Nederland* (Bijlsma *et al.* 2001), de *Broedvogelatlassen* (Sovon 2002, Sovon 2018) en de soortenpagina's op de Sovon-website (<https://www.sovon.nl/nl/soortinformatie>). De trends worden nader toegelicht bij de bespreking van de ontwikkelingen bij de soortgroepen hieronder.

Tabel 3.1. Indexen van vogelgroepen in de Regio Rijnmond en in Nederland op basis van BMP-tellingen (trend: ++ = sterke toename, + = matige toename, =o = stabiel;, - = matige afname, ? = onzeker).

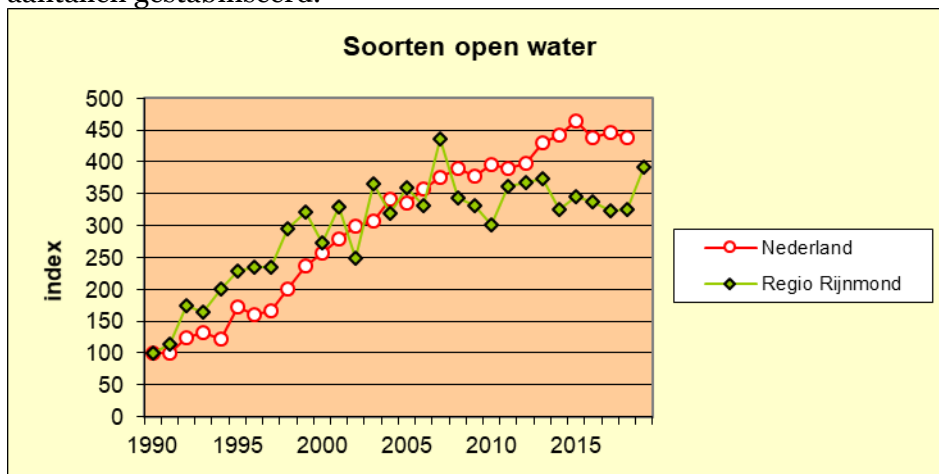
soortgroep	stratum	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	trend sinds 1990	trend laatste 10 jaar
open water	Nederland	100	100	124	131	121	173	161	166	201	237	258	279	299	308	342	336	358	376	390	378	396	390	398	431	442	463	438	446	439	++	+	
open water	Regio Rijnmond	100	113	175	164	200	229	236	235	296	321	273	330	250	366	320	360	332	437	343	332	301	362	367	373	326	346	338	323	325	393	+	0
opgaand loofbos	Nederland	100	104	99	107	109	102	103	108	100	110	107	109	112	120	121	129	125	132	130	124	133	134	137	131	137	143	146	144	141	+	0	
opgaand loofbos	Regio Rijnmond	100	89	98	102	80	75	89	72	84	77	65	65	62	70	82	91	103	98	86	81	101	94	105	92	86	90	94	92	96	100	+	0
riet	Nederland	100	87	98	101	107	115	108	103	113	121	128	125	123	121	129	125	126	129	126	128	128	143	131	132	142	140	154	154	141	+	0	
riet	Regio Rijnmond	100	107	144	178	202	176	162	152	191	148	156	116	115	144	106	116	123	124	156	122	131	140	137	140	144	122	138	153	144	159	0	0
struweel en jong bos	Nederland	100	92	92	95	93	90	88	87	87	88	86	84	83	85	89	89	89	91	90	90	89	90	92	86	89	91	94	88	83	0	0	
struweel en jong bos	Regio Rijnmond	100	90	116	134	124	159	165	145	135	143	137	140	135	150	165	179	181	213	177	166	184	173	198	182	166	164	176	166	155	171	+	0
weide en akker	Nederland	100	86	91	88	86	81	72	79	80	74	75	70	68	60	61	60	54	51	51	49	44	50	48	41	46	44	42	39	36	-	?	
weide en akker	Regio Rijnmond	100	84	85	84	85	77	78	89	96	73	71	74	64	62	67	63	70	74	55	62	56	61	62	54	46	54	49	46	40	52	-	-

Water en moeras

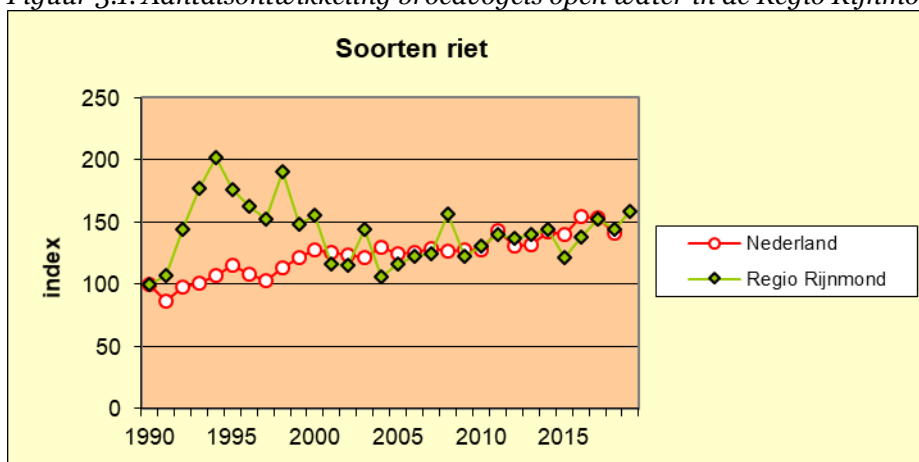
Voor dit terreintype wordt onderscheid gemaakt tussen vogelsoorten die specifieke binding hebben met rietvegetaties (rietvogels) en soorten waarvoor niet zozeer de oeverbegroeiing maar wel de aanwezigheid van open water in eerste instantie bepalend is voor het voorkomen (soorten van open water).

De broedvogels van open water zijn toegenomen sinds 1990, zowel in de Rijnmond als landelijk. De trend in de Regio Rijnmond is echter de laatste tien jaar stabiel. Wel laten de indexen in 2019 een sprong omhoog zien. In grote lijnen volgt de aantalsontwikkeling de landelijke.

De groep van rietvogels is nu over de hele periode 1990-2018 stabiel in de Regio Rijnmond, wel met in 2018 de hoogste indexwaarde van de laatste tien jaar. Ook landelijk zijn de aantallen gestabiliseerd.

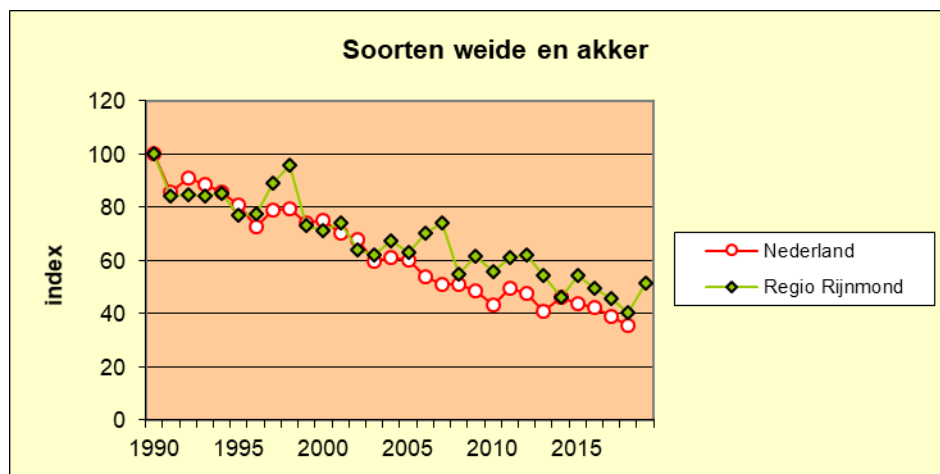
Figuur 3.1. Aantalsontwikkeling broedvogels open water in de Regio Rijnmond en Nederland.

Figuur 3.2. Aantalsontwikkeling rietvogels in de Regio Rijnmond en Nederland.

Weide en akkers

De trend van de groep van weide- en akkervogels in de Regio Rijnmond is negatief, wel zijn de indexen in 2019 hoger dan die van de drie jaren daarvoor. voor zowel de Regio Rijnmond als heel Nederland negatief. De trend volgt de landelijke aantalsontwikkeling.

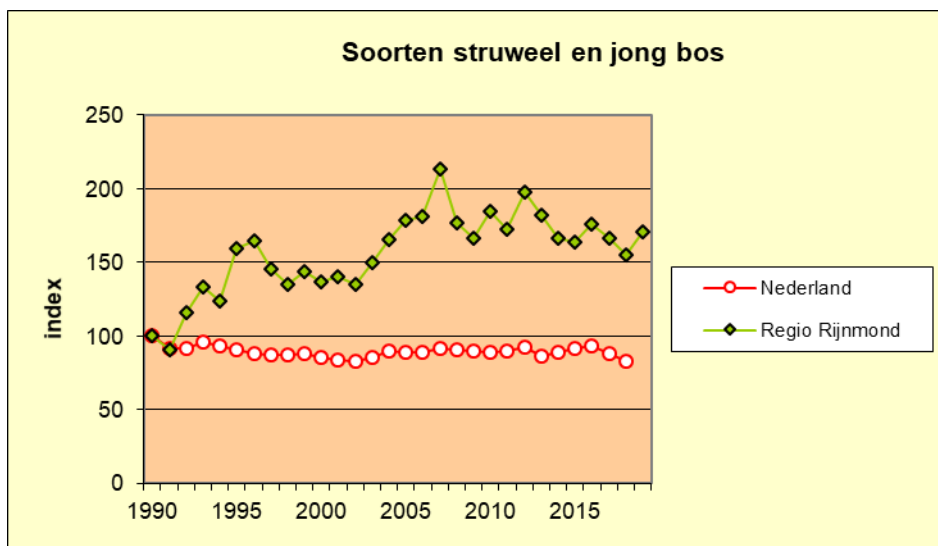

Figuur 3.3. Aantalsontwikkeling weide- en akkervogels in de Regio Rijnmond en Nederland.

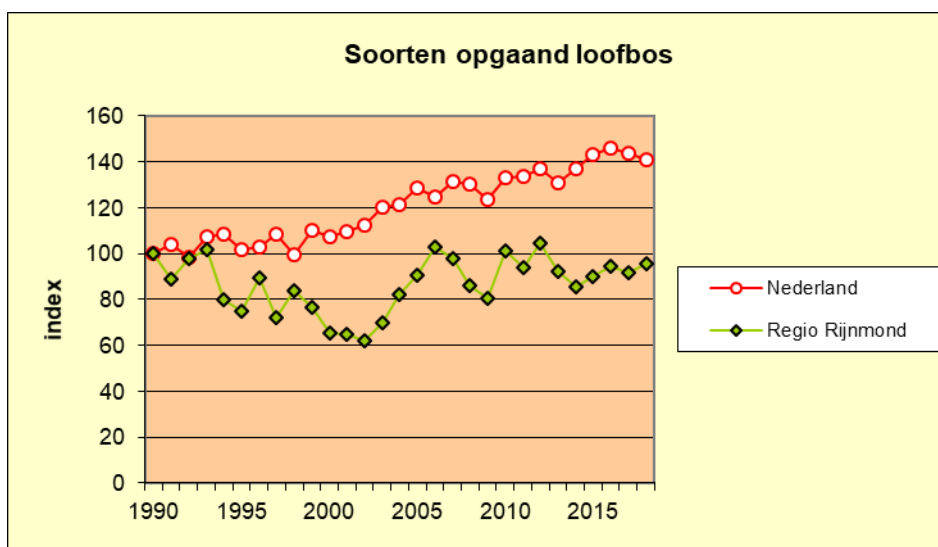
Broedvogels van struweel en bos

Er is onderscheid gemaakt tussen broedvogels van struwelen en jong bos en broedvogels van opgaand (oud) bos, zoals te vinden is in natuurterreinen maar ook in stedelijk gebied in groenzones en parken. Soorten van struweel en jong bos laten in de Regio Rijnmond een matig positieve trend zien sinds 1990, maar deze trend is de laatste tien jaar gestabiliseerd. De indexwaarde voor 2019 is gemiddeld voor deze periode. Ook landelijk zijn de aantallen stabiel.

De indexen soorten van ouder opgaand bos in de Regio Rijnmond zijn op de lange termijn positief, maar de laatste tien jaar stabiel. Wel is de index voor 2019 de hoogste van de laatste vijf jaar. Ook landelijk zijn de aantallen van deze groep jarenlang toegenomen, maar de laatste tien jaar gestabiliseerd.

Figuur 3.4. Aantalsontwikkeling vogels van struweel en bos in de Regio Rijnmond en Nederland.

Figuur 3.5. Aantalsontwikkeling vogels van opgaand loofbos in de Regio Rijnmond en Nederland.

3.2. MUS-indexen

Om een beeld te krijgen van de aantalsontwikkeling van broedvogels in het stedelijke gebied zijn karakteristieke soorten ondergebracht in groepen die staan voor drie typen leefgebied die in het stedelijk veel voorkomen: soorten van bebouwing (zoals Huismus en Gierzwaluw), soorten van stedelijk water (zoals Fuut, Wilde Eend en Meerkoet) en soorten van stedelijk groen (zoals Merel en Koolmees). Voor een volledig overzicht van de soorten waarvan gegevens zijn gebruikt voor de indexberekening per soortgroep (tenminste als er voldoende telpunten zijn) wordt verwezen naar bijlage 2.

Zoals blijkt uit tabel 3.2 is de index van soorten van bebouwing in 2019 iets lager dan die van 2018; het vijfde achtereenvolgende jaar met een afname. Over de gehele periode is geen duidelijke trend waarneembaar, de landelijke trend is afnemend. De groepsindex van de soorten van stedelijk water bereikte in 2019 het hoogste niveau tot nu toe in de Rijnmond. Deze groep zit in de lift. Landelijk is dit beeld minder uitgesproken in is er een 2019 zelfs sprake van een lichte afname voor het derde jaar op rij.

De groepsindex voor de soorten van stedelijk groen is in 2019 iets hoger dan in 2018. Over de gehele periode 2007-2019 is geen duidelijke trend zichtbaar. De landelijke indexen van deze groep laten een voortdurende afname zien.

In 2007-2009 was de steekproef van MUS in de Rijnmond nog vrij klein en daardoor gevoelig voor toevalseffecten. Ook is het aantal telpunten met een lange telreeks nog altijd klein. Door actualisaties kunnen indexen van eerder jaren in een relatief sterke steekproef veranderingen in de indexen tot gevolg hebben. Sinds 2010 is de steekproef sterk vergroot. Het is positief dat sinds 2010 de steekproef op een structureel hoger niveau ligt en dat sinds dat jaar meer dan 100 punten jaarlijks zijn onderzocht en dat de spreiding van de telgebieden over de Regio Rijnmond is verbeterd. Voor de groepsindexen worden de trends van verschillende soorten gecombineerd wat de zeggingskracht vergroot. Wel wordt nog steeds geadviseerd om naar de grote lijnen in het trendverloop te kijken.

Tabel 3.2. Indexen 2007-2019 van vogelgroepen stedelijk gebied op basis van MUS in de Regio Rijnmond en ter vergelijking in Nederland.

groep	reeks	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
bebouwing	Nederland	100	93	99	92	99	90	88	90	91	88	87	84	79
bebouwing	Regio Rijnmond	100	48	65	47	54	50	55	63	70	63	60	56	53
groen	Nederland	100	102	101	103	99	99	95	95	99	97	93	89	86
groen	Regio Rijnmond	100	128	173	120	126	135	134	136	136	138	120	127	137
water	Nederland	100	106	102	103	96	102	108	109	122	113	115	114	111
water	Regio Rijnmond	100	157	114	115	131	145	147	140	156	166	150	179	186

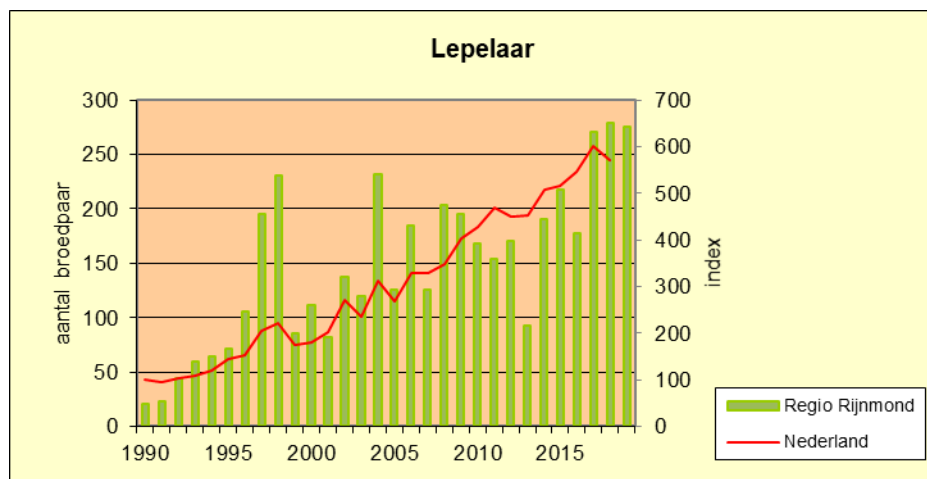
3.3. Lepelaar en Visdief

In 2019 werden in de Regio Rijnmond 275 broedpaar Lepelaars geteld, waarvan de meeste in het Quackjeswater (n-237) op Voorne-Putten. De trend is nog altijd positief, wel lijkt de toename recent af te vlakken.

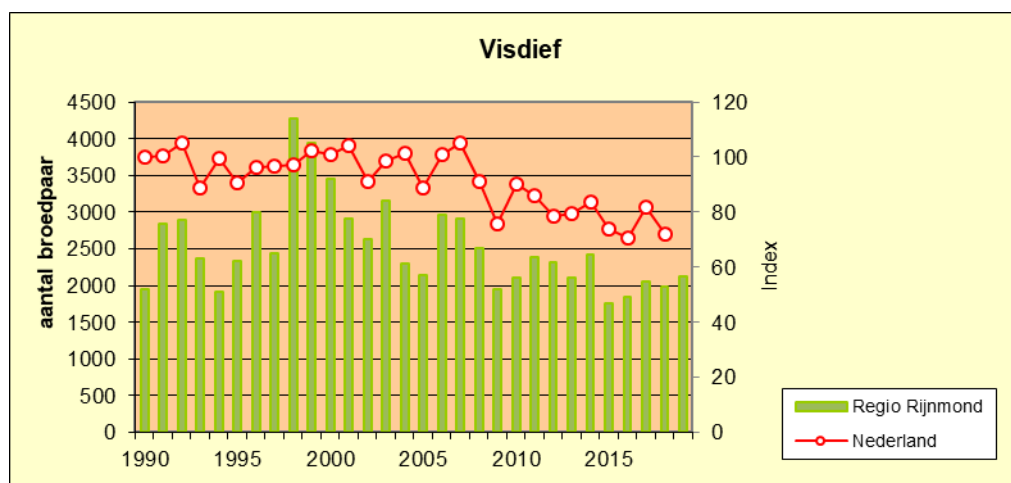
De Visdiefpopulatie is in de Regio Rijnmond afgenomen sinds tweede helft van de jaren negentig, na een toename begin jaren negentig. De aantallen zitten de laatste jaren op een laag niveau, maar veren recent licht op met ruim 2100 broedpaar in 2019.

Tabel. 3.3. Aantallen 1990-2019 van Lepelaar en Visdief in de Regio Rijnmond en ter vergelijking de geïndexeerde aantallen in Nederland (1990-2017). (trend: ++ = sterke toename, + = matige toename, =0 = stabiel, - = matige afname).

Soort	Stratum	type	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	trend sinds 1990	trend laatste 10 jaren
Lepelaar	Nederland	index	100,0	94,6	101,9	107,5	118,1	144,4	152,1	203,7	221,1	174,4	181,4	200,9	270,7	234,0	312,4	269,3	327,4	327,5	349,0	402,8	428,9	468,8	448,6	451,9	507,5	515,5	546,3	600,4	571,1	++	+	
Lepelaar	Regio Rijnmond	aantallen	20	23	44	60	64	71	105	195	230	85	111	82	137	120	232	126	184	125	204	195	168	154	170	93	191	217	178	271	279	275	++	++
Visdief	Nederland	index	100,0	100,3	104,9	89,0	99,3	90,6	96,4	96,7	97,1	102,2	100,9	104,1	91,2	98,5	101,1	88,8	100,9	105,1	91,2	75,8	90,3	85,8	78,6	79,3	83,4	73,9	70,7	81,8	71,8	-	-	
Visdief	Regio Rijnmond	aantallen	1955	2843	2893	2374	1906	2328	3004	2438	4265	3942	3449	2904	2624	3147	2306	2140	2966	2906	2504	1945	2102	2383	2322	2105	2416	1747	1850	2051	1982	2125	-	0

Figuur 3.6. Aantalsontwikkeling Lepelaar in de Regio Rijnmond (aantal broedpaar) en in Nederland (geïndexeerde aantallen).

Figuur 3.7. Aantalsontwikkeling Visdief in de Regio Rijnmond (aantal broedpaar) en in Nederland (geïndexeerde aantallen).

Referenties

AARTS B. & ZOETEBIER D. 2007. Broedvogels in de Rijnmond: jaarverslag 2006. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

BOELE A., VAN BRUGGEN J., SLATERUS R., VERGEER J.W. & VAN DER MELJ T. 2018. Broedvogels in Nederland in 2016. Sovon-rapport 2018/01. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

BIJLSMA R.G., HUSTINGS F. & CAMPHUYSEN C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.

VAN KLEUNEN A. 2008. Voorstel voor gebruik vogelgroepen en Meetnet Urbane Systemen ten behoeven van Milieumonitoring Regio Rijnmond. SOVON-Notitie 08-104, SOVON-Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

VAN KLEUNEN A. 2019. Broedvogels in de Regio Rijnmond: jaarverslag 2018. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND 2002, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000.- Nederlandse Fauna 5. Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

VERGEER J.W., VAN DIJK A.J., BOELE A., VAN BRUGGEN J. & HUSTINGS F. 2016. Handleiding Sovon broedvogelonderzoek: Broedvogel Monitoring Project en Kolonievogels. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Bijlagen

Bijlage 1. Soortgroepen en bijbehorende soorten BMP Regio Rijnmond

Soorten van open water

Fuut	Krakeend
Knobbelzwaan	Wilde Eend
Grauwe Gans	Krooneend
canadese gans	Tafeleend
Brandgans	Kuifeend
Nijlgans	Meerkoet
Bergeend	Visdief
Smient	IJsvogel

Soorten van opgaand loofbos

Holenduif	Gekraagde Roodstaart
Houtduif	Grauwe Vliegenvanger
Halsbandparkiet	Pimpelmees
Bosuil	Koolmees
Ransuil	Boomkruiper
Groene Specht	Gaai
Grote Bonte Specht	Vink
Kleine Bonte Specht	

Soorten van riet

Bruine Kiekendief	Snor
Waterral	Rietzanger
Waterhoen	Kleine Karekiet
Blauwborst	Rietgors
Sprinkhaanzanger	

Soorten van struweel en jong bos

Fazant	Spotvogel
Zomertortel	Braamsluipeer
Winterkoning	Grasmus
Heggenmus	Tuinfluiter
Roodborst	Zwartkop
Nachtegaal	Fitis
Roodborsttapuit	Staartmees
Merel	Matkop
Zanglijster	Kneu
Bosrietzanger	Goudvink

Soorten van weide en akker

Zomertaling	Watersnip
Slobeend	Grutto
Patrijs	Wulp
Kwartel	Tureluur
Scholekster	Veldleeuwerik
Kievit	Graspieper
Kemphaan	Gele Kwikstaart

Bijlage 2. Soortgroepen en bijbehorende soorten MUS Regio Rijnmond

Soorten van bebouwing

Gierzwaluw	Spreeuw
Kauw	Huismus

Soorten van stedelijk groen

Houtduif	Zwartkop
Halsbandparkiet	Tjiftjaf
Winterkoning	Staartmees
Heggenmus	Pimpelmees
Roodborst	Koolmees
Merel	Zwarte Kraai
Zanglijster	Groenling

Soorten van stedelijk water

Fuut	Waterhoen
Wilde Eend	Meerkoet